

POGNAĆ (10) *vb pf*

o oraz a jasne; w formach fut o oraz e jasne.

inf pognać (2). ◇ *fut* 2 sg pożeniesz (1). ◇ 3 sg pożenie (1). ◇ 3 pl pożoną (3). ◇ *imp* 3 sg niech pożenie (1). ◇ *con praet* 3 sg m by był pognął (1). ◇ *impers praet* pognáno (1).

Sł stp notuje, *Cn brak*, *Linde* bez cytatu.

1. Zmusić do posuwania się naprzód; *propellere* *Mącz* (8) :

Zwrot: »wiatrem pognać [o po czym]« (1): Niechby ten był zdradny Bog/ indziej twoie łodzie/
Wiatrem pognął po morfkiey tey głębokiey wodzie. *PudłDydo* B4.

a. *Popędzić przed sobą* [kogo, co (żywotne)] (6) : Ná co łámi albo śprawcy ich/ którzy tákówé woły pożoną/ ná komorách przyśięgę powinni czynić będą *SarnStat* 399.

pognać czym przez co (1): ZAprzęż nie Tygry/ nie Lwice Cyprido W złoty woz/ parę białych niech Cupido Gołębi lecem iedwabnym pożenie/ Przez chmurne ćienie. *SzarzRyt* D4v.

pognać dokąd (2): Była też boginią Mutá niema/ iż dáła znác Herkuleśowi ręką gdzie woły iemu ukrádyone pognano. *BielKron* 24v; [Kupcy wszyscy, ktorzykolwiek za granice Korony tej woły podolskie pożoną, mają dawać od każdego wołu nad cło pograniczne po gr dziesięci *AktaSejmikPozn* 1593 170 [idem] *UniwPobor* 1593 A3v]. *Cf* »pognać jako barany«.

Zwroty: »pognać jako barany [dokąd]« (1): Ták śpętáią pány y pożoną iáko bárány w cudze śtrony. *SkarKazSej* 705b.

»pognać jako niewolniki« (1): Krolowie iáko dzieći płákác będą/ a pożoną ie/ iáko niewolniki. *SkarŻyw* 121.

»pognać na paszą« (1): *Propellere pecus pastum*, Bydło pognác ná paźą. *Mącz* 287c.

b. *Odpędzić* [od czego] (1) : *Propellere a castris*, Pognác od obozu. *Mącz* 287c.

2. *Wywołać ruch* [czego czym] (1) : Albo kiedy oganką powietrza pożenieś/ [...] Vźrzyłz iáko ku tobie prętko wiátr pobieży/ Zeć y czoło ochłodnie/ y łeb śie náieży. *RejWiz* 149.

3. *Zwrot*: »pognać [co] ku gorze« = *podciągnąć, podwyższyć* (1) : A kiedy iuż pożenie robotę ku Górze to iest Groblą/ pilnuyże śpełnáli zakład/ dobrzeli Surem idźie *Strum* Fv.

Formacje współrdzenne cf GNAĆ.

Cf **POGNAN**